

De Brief

Boudewijn Büch Gezelschap
Büchmania

JAARGANG 7
NUMMER 1
27 JANUARI 2009

In deze nieuwsbrief:

- *Büch en... geen einde 7*
- Aandacht voor *Herinnering aan een landschap in AD*
- Jongste uitgaven van Büchmania
- Volkenkundecollecties online
- Soldaten van Napoleon

BÜCH EN... GEEN EINDE 7

Na het succes van de zevende Internationale Boudewijn Büch Dag is het even stil geweest aan het front van Büchmania.

Voor ons was het tijd om even op adem te komen na alle inspanningen voor de Boudewijn Büch Dag en met de uitgaven die op deze dag het licht zagen.

Verder zijn we de afgelopen ander halve maand druk in gesprek geweest met de drukker van onze uitgaven.

We waren ontevreden over een deel van de uitgave van *Büch en... geen einde 7*, *Ciboure Revisited*.

We zijn uitermate trots dat Paul Westgeest, jeugdvriend van Boudewijn deze uitgave voor ons heeft willen schrijven en hadden veel werk gestoken in de opmaak van deze uitgave. Toen de drukker de partij afleverde, zaten door de hele partij heen fouten in snij- en bindwerk. We waren hierover zeer teleurgesteld.

Paul Westgeest, Boudewijn en niet in de laatste plaats onze leden die allen verzamelaars zijn, verdienen een mooi en verzorgd exemplaar.

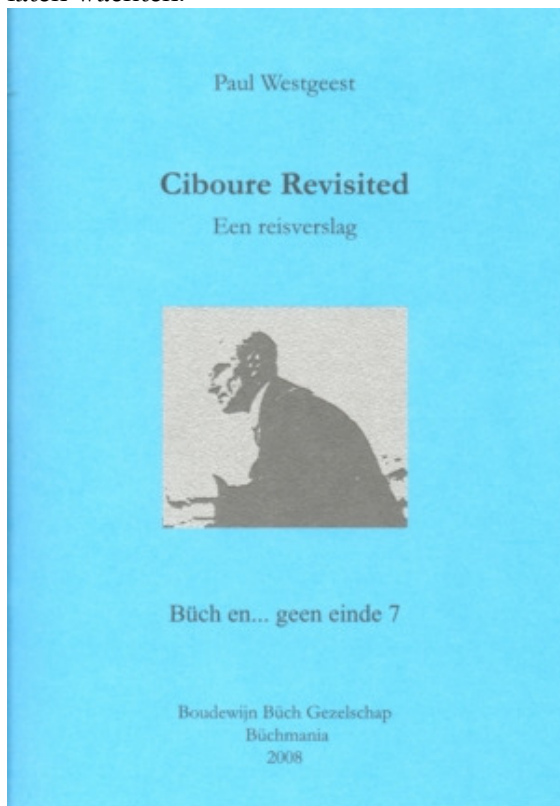
Velen van u zijn liefhebber van boekwerkjes en de zorg die dit keer aan onze uitgave was besteed, vonden we onder de maat.

Om deze reden hebben we de verzending van *Büch en... geen einde 7* en de ledenpasjes, die al voor de *Boudewijn Büch Dag* geheel klaar stond, tegengehouden.

We vonden kwaliteit boven de snelheid gaan en we hadden onvoldoende goede exemplaren van *Büch en... geen einde 7* om iedereen een fraai exemplaar toe te sturen.

We hebben hierover niet eerder bericht, omdat we druk in gesprek en in onderhandeling met de drukker zijn, in afwachting van een goede oplossing.

We wilden dit gesprek niet verstoren. Hoewel we er nog niet geheel uit zijn, willen en kunnen we u als onze leden niet langer laten wachten.

Als u niet aanwezig was op de *Boudewijn Büch Dag* bent u nog niet in het bezit van *Büch en... geen einde 7* en uw ledenpasjes. Volgende week gaan we tot verzending hiervan over.

We komen voor de complete verzending een paar exemplaren te kort. Als we u als lid vragen nog even geduld te betrachten op een nieuwe druk van de drukker, laten we dat u persoonlijk even weten.

Onze oprechte excuses voor het ongemak en het feit dat we uw geduld zo op de proef moeten stellen.

Wij vinden dat de kwaliteit voorop moest staan.

Om het leed van het wachten voor u allen iets te verzachten, sturen we met de uitgave en het ledenpasje u allen een klein presentje mee toe.

Uit de handel genomen

De hardcover uitgave van *Büch en... geen einde 7* halen we uit de verkoop. Deze hele uitgave is teruggestuurd aan de drukker en hebben we in zijn geheel afgekeurd.

AANDACHT VOOR HERINNERING AAN EEN LANDSCHAP IN AD

Gelukkig kunnen we u ook goed nieuws brengen.

Het *Algemeen Dagblad* van 21 januari jongstleden heeft aandacht besteed aan één van onze jongste uitgaven *Herinnering aan een landschap* van de hand van Simone van Olst. Hieronder leest u het artikel uit het AD.

Fascinatie voor Büchs 'mooiste plek op aarde'

Door Hans Verhagen

WASSENAAR - Op haar twaalfde las ze voor het eerst een boek van Boudewijn Büch: Links. Binnen de kortste keren was Simone van Olst (35) uit Leiden geraakt door Büchs schets van dit Hollandse drama dat zich afspeelt in een maoïstisch studentenmilieu aan het eind van de jaren zestig.

Schrijfster Simone van Olst in de Wassenaarse duinen.
FOTO JACQUES ZORGMAN

"Mijn pa en ma hadden meer van hem in de kast staan. Op een gegeven moment wilde ik alles van hem lezen en te pakken krijgen. Dat is bij Büch (1948-2002, red.) overigens zo goed als onmogelijk, want hij heeft diverse bibliothele uitgaven van soms maar vijf exemplaren uitgegeven, ook wel met de hand geschreven," zegt Van Olst in de verlaten lounge van Hotel Duinoord. De combinatie van het grauwe weer, de gedateerde inrichting en de weinig attente bediening benadrukt een sfeer van vergane glorie. Boudewijn Büch liet zich jaren terug in dezelfde trant uit over dit Wassenaarse etablissement. Een uitstekende omgeving dus om Van Olst aan het woord te laten over Herinneringen aan een landschap, een bijzonder door haar geschreven boekje over Boudewijn Büchs fascinatie voor de Wassenaarse duinen. In het met zwart-wit foto's geïllustreerde werk staat dat Büch, die de hele wereld afreisde om in de verste uithoeken eilandjes te bezoeken, tot de conclusie kwam dat er geen mooiere plek op de aardbol bestaat dan het duinlandschap uit zijn jeugdijaren. "Daar is wat mij betreft geen

woord van gelogen," vindt Van Olst. "Hij heeft heel wat verhalen over dit gebied geschreven, zowel in zijn Leidse als in zijn latere Amsterdamse tijd. Hij maakt in bijna elke roman of gedicht wel een verwijzing naar dit duinlandschap."

Tot medio jaren zestig woonde Büch in Wassenaar. Van Olst, die getrouwd is met een Wassenaar, werd zelf ook geraakt door de schoonheid van de Wassenaarse duinen.

"Door mijn schoonvader, die 25 jaar in de duinen heeft gewerkt, maak ik hier nog steeds vele wandelingen. Ook ik vind dit gebied ongelooflijk mooi. Iedere dag is het hier weer anders. Dat komt natuurlijk ook door die 'wandelende' duinen. Schitterend." Eerder vorig jaar schreef Van Olst samen met Karin Piters al het boekje Wandeling door de 'Geestgrond' van Boudewijn Büch, ook over diens jeugdijaren in Wassenaar, maar dan toegespitst op zijn belevenissen in het dorp.

Waarom toch die fascinatie voor deze toch wat zonderlinge schrijver?

"Het leuke aan hem is dat hij gek was op allerlei bijzondere zaken en daar uitgebreid over schreef en kon vertellen, bijvoorbeeld over de Coelacanth, een zeer zeldzame vis, uitgestorven dieren als de dodo en alle eilanden in de wereld die hij wilde bezoeken. Daarnaast was hij idolaat van personen als Napoleon, Columbus en Goethe, maar wist ook weer alles over the Rolling Stones en Mick Jagger in het bijzonder. Het mooie is dat je er ontzettend veel van kan opsteken."

Een paar maanden voor de onverwachte dood van Büch in 2002 werd het Boudewijn Büch Gezelschap Büchmania opgericht. De Büchianen, zoals zij zichzelf noemen, hebben al jarenlang zo'n 160 leden. Ook Van Olst is vanaf het begin lid. Zo fanatiek als sommigen is zij niet. "Wij hebben nogal wat mensen die net als Büch al die eilanden zijn gaan bezoeken. Als het maar moeilijk bereikbaar is, is dan het criterium. Ik vind het leuk om te weten dat als ik hier door de

Kijfhoek of de Bierlap wandel, Boudewijn daar ook ooit heeft gelopen."

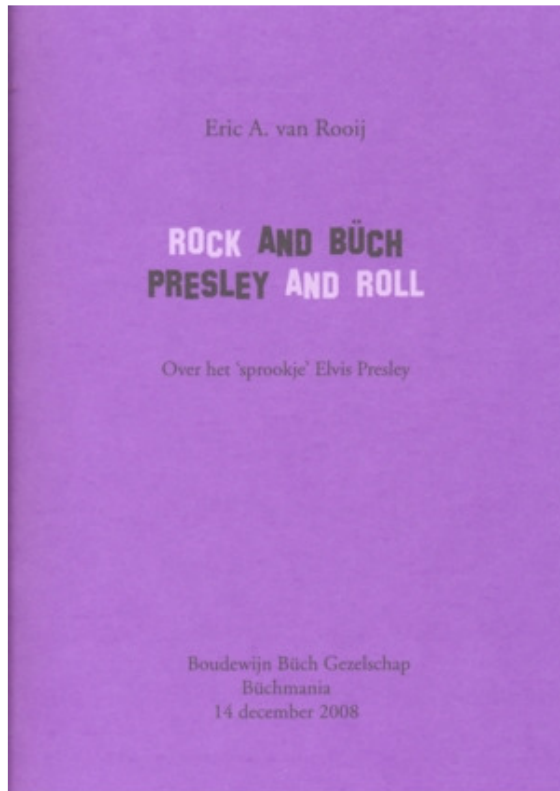
Herinneringen aan een landschap (17,50 euro) is te bestellen via www.buchmania.nl

JONGSTE UITGAVEN VAN BÜCHMANIA

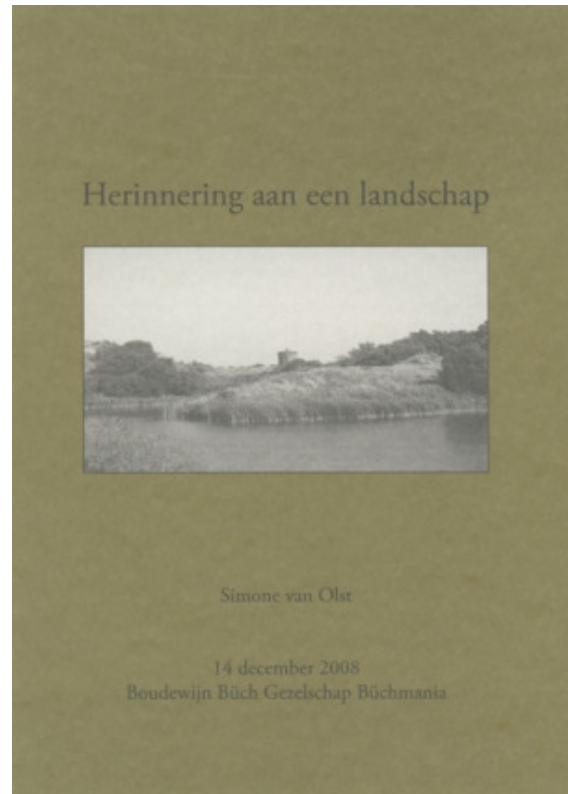
Hieronder een overzicht van de jongste uitgaven van Büchmania.

Eric A. van Rooij, *Rock and Büch, Presley and Roll, over het 'sprookje' Elvis Presley*,
14 december 2008.

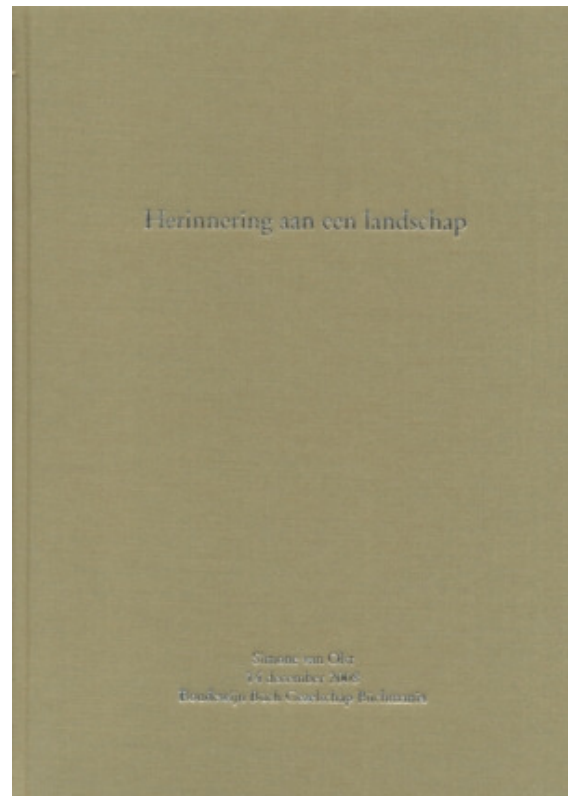
Deze uitgave kost € 15,- excl. € 1,32 portokosten.

Simone van Olst, *Herinnering aan een landschap*,
14 december 2008, reguliere uitgave.
Deze uitgave kost € 17,50 exclusief € 1,76 portokosten.

Simone van Olst, *Herinnering aan een landschap*,
14 december 2008, Hardcover editie.
Nog slechts één exemplaar voorradig.
Kosten van deze speciale uitgave bedraagt
€ 60,- exclusief € 2,20 portokosten.

VOLKENKUNDECOLLECTIES ONLINE

DEN HAAG (ANP) - De collecties van de volkenkundige musea in Nederland zijn vanaf woensdag ook op internet te bekijken. Op de website svcn.nl kunnen bezoekers alles te weten komen over zo'n 400.000 voorwerpen die in de musea liggen; of het nu gaat om Tibetaanse gebedsdoeken, trommels of hoeden van olifanten huid. Dat liet een woordvoerder van het Haagse museum Museon dinsdag weten.

In de Stichting Volkenkundige Collectie Nederland (SVCN) werkt een aantal musea samen, waaronder het Museon in Den Haag, museum Volkenkunde in Leiden, het Tropenmuseum in Amsterdam en het Nijmeegs Volkenkundig Museum. Bron: ANP (c) 2009 alle rechten voorbehouden.

SOLDATEN VAN NAPOLEON

Arnoud van der Vorst lid van ons gezelschap en bekend als auteur van onder meer *Apollonia*, en *Wees* schrijft ook nieuwsbrieven met historische achtergrond en/of interessante onderwerpen voor Büchianen.

Arnoud deelt zijn nieuwsbrieven graag met de lezers van *De Brief*. Hieronder leest u zijn nieuwsbrief met als thema:

SOLDATEN VAN NAPOLEON

In het Historisch Nieuwsblad van oktober 2008 staat een interessant artikel over één van de Hollandse soldaten van het Napoleontische leger, namelijk Jan Zuïjdmeer uit Rotterdam. In 1813 na het bereiken van de twintigjarige leeftijd werd Jan gerekruteerd voor de Franse dienst. Hij had een hoog lotingsnummer, normaal betekende dit vrijstelling, maar vanwege de grote behoefte aan nieuwe soldaten werd

deze regel afgeschaft en Jan alsnog ingelijfd. De keizer moest door de verliezen van zijn legers na de slag bij Leipzig en de moeilijke situatie in Spanje dringend zijn arsenaal versterken.

Van de dertigduizend manschappen uit Holland in Franse dienst is slechts de helft naar het vaderland teruggekeerd, vooral de veldtocht naar Rusland heeft de rijen enorm gedecimeerd. Jan die uit een gezin van vier kinderen kwam, en wiens ouders wanhopig waren, waren door zijn gedwongen inlijving, vertrok met zijn groep naar Abbeville, waar ze na een mars van tien dagen arriveerden en bij het 124^e regiment infanterie werden ingedeeld.

Jan scheef regelmatig naar huis, maar alleen de brieven van zijn ouders zijn bewaard gebleven. Vanwege de armoede verzochten zijn ouders, vader was zakkendrager, de correspondentie wat te minderen, de portokosten die ook voor de retourbrieven werden betaald, liepen te hoog op.

Jans vriendin Elisabeth de Jong, haalde vanwege die kosten de post al niet meer op van het postkantoor, zeer tot ongenoegen van Jans ouders, die schreven: 'laat die klugt maar stil lope, dat beduydt niets.....weest nu zo wijs en laat die madam vaare en stuurt haar geen brieven meer.'

In oktober 1813 lag Jan in een hospitaal in Wesel aan de Rijn, hij was er vanuit Anneville gearriveerd. Het is niet bekend welke hij had. Vanwege de belegering door de Kozakken werden de gewonden geëvacueerd. Jan kwam in Maastricht terecht, van daaruit ging hij, gedeeltelijk hersteld, met een kameraad op weg naar het westen. Zij waren ogenschijnlijk aan de dysenterie die in het hospitaal veel slachtoffers onder de verzwakte soldaten maakte, ontsnapt.

Na tien dagen kwamen ze aan in het Limburgse St. Joost, klopten op de deur bij een boerin en kregen onderdak. De volgende dag bleek dat Jan in zijn slaap was overleden, zijn kameraad stierf een paar uur

later. Er werd een natuurlijke dood geconstateerd, kennelijk waren ze toch aan de besmettelijke ziekte overleden.

Een weinig heroïsch einde.

DWARS DOOR EUROPA

Van een heel andere orde is het dramatische verhaal van de rekrut of conscrit Wilhelmus Kenis geboren in 1785 uit Loenhout een Kempisch dorp. Dit verhaal is te lezen in het boek Soldaten van Napoleon van K.C.Peeters uitgegeven door De Vlijt, Antwerpen, 1977.

In België was de situatie met de lotelingen misschien anders dan in Nederland. Er was veel ontduiking, en wel zodanig dat er Franse gendarmes en soldaten van de 'Colonnes Mobiles' arriveerden voor het toezicht. Ook werd bedreigd en - waarschijnlijk ook ten uitvoer gebracht- met verbeurdverklaring van goederen van ouders van deze deserteurs.

Kenis meldde zich op 22 februari 1806 op het stadhuis in Antwerpen en vertrok op de 26^e naar het depot in Grenoble. Hij werd later ingedeeld bij het 3^e Regiment jagers te paard. Onderweg werden ze streng bewaakt door de sergeants die met getrokken pistool er op toezagen dat niet werd gedeserteerd. Mochten de ongelukkigen tijdens de tocht uitgeput langs de kant in elkaar zakken dan werden ze met stoten van de kolven **gedwongen** verder te gaan.

Het regiment was betrokken bij de veldslagen van Eylau, Friedland en Wagram. Ze vochten ook in Hongarije en Tirol. De finale vond plaats tijdens de verschrikkelijke veldtocht naar Rusland, onder andere zeer aangrijpend beschreven in Zamoyski's boek *1812*.

Bij Mohilev in Wit Rusland niet ver van Minsk worden Kenis en de zijnen van het 3^e regiment door de Kozakken van de generaal Bagration omsingeld en gevangen genomen. De situatie zeer ernstig geworden door het

verraad van Jerome, koning van Westfalen en broer van Napoleon, die zijn troepen tegen alle afspraken in had teruggetrokken. Maarschalk Davout die moest redden wat er te redden viel had de beschikking over 28000 man tegenover 40000 van de Russen, hij wist verbazingwekkend genoeg stand te houden. Davout had Napoleon ettelijke keren gewaarschuwd niet op Jerome te vertrouwen, maar vergeefs. Door het verraad kon Bagration met zijn leger bijna zonder problemen ontsnappen. De Fransen leden enorme verliezen. Davout werd het verlies aangerekend en hij kwam mede door zijn kritiek op Jerome onterecht in ongenade bij Napoleon.

Kenis paard wordt door een kogel getroffen, hij zelf komt onder het dier klem te zitten en wordt door de Kozakken bevrijd en meegevoerd. De krijgsgevangenen worden door de Russische officieren goed behandeld, maar door de soldaten worden ze uitgescholden en gemolesteerd, velen werden gedwongen al hun bezittingen af te geven, werden soms tot op hun hemd uitgekleed.

Kenis en de zijnen gingen onder bewaking langs de rivier Dnjepr naar het zuiden. Vaak kregen ze geen eten en drinken. Ze hoorden het gebulder van de Franse kanonnen in de verte en hoopten vergeefs op bevrijding. Na een maand arriveerden ze in Tschernigow, hadden driehonderd kilometer afgelegd. Ze waren vervuild en zaten onder de luizen. De burgerbevolking was hen kwaad gezind, alleen de joden wilden hen brood verkopen tegen een zeer hoge prijs.

Na 800 kilometer te hebben afgelegd arriveerden de gevangenen, sommigen waren blootsvoets, in Woronesch waar zij eindelijk nieuwe kleding, een schapenpels en schoeisel kregen.

De tocht ging verder, de winter trad in, het werd enorm koud, sommige gevangenen bevroren.

In de buurt van Saratov werd Wilhelmus ziek, hij lag drie weken buiten kennis. Dank zij de hulp van een kameraad kwam hij er

weer bovenop. Napoleon was intussen met zijn leger uit Moskou vertrokken en had de hel van de Berezina achter zich gelaten.

Tot zijn geluk trok de gouverneur van Sverdovsk het lot van Kenis aan en werd hij sindsdien goed verzorgd.

Kenis, in gezelschap van een andere Belgische rekrut Wauters, werd ingekwartierd op het landgoed van de gouverneur en zij verrichten allerlei karweitjes. Later was Kenis een tijd huisleraar onder andere bij een barones, mevrouw Barbara Petrowna, door wie hij zeer goed werd behandeld.

ONDER DE KOZAKKEN

Hij kreeg zelfs de beschikking over een slaaf.

In 1814 wordt ook in de uithoek van het land van de Donkozakken bekend dat er vrede is gesloten. Wilhelms maakte plannen om terug te keren naar zijn geboorte streek, wat veel voeten in de aarde had. De barones en haar kinderen deden er alles aan om de huisleraar te behouden, vergeefs, na een vertraging van twee maanden kwam op 12 juli definitief het hartroerend afscheid.

Hij schreef: 'Op 12 juli kwam zij wenend in mijn kamer om mij voor de laatste maal te vragen of ik niet bij haar wilde blijven.....daarna werd ik bij de kinderen ontboden, die mij omhelsden en vergiffenis vroegen. De grootste kwam en vroeg of ik niet een drinkpenning wilde aanvaarden ter hare gedachtenis...Ik vertok dan met de grootste droefheid voornamelijk als haar kleinste dochter mij omhelsde en mij niet wilde verlaten .

Met een volle kar levensmiddelen hem door de barones geschonken vertrok Wilhelmus vanuit het verzamelpunt Balascow met andere voormalige gevangenen op een tocht van zeventuizend kilometer naar huis.

Later na het passeren van de Niemen werd de Russische begeleiding van de

tweehonderd man vervangen door een Franse.

In Frankfurt werd iedereen ontslagen van Franse dienst en mocht men gaan en staan waar men wilde.

Er werd hartroerend afscheid genomen van de kameraden waarmee men zoveel ellende had gedeeld. Met enkele Vlamingen uit Antwerpen en omgeving arriveerde het kleine groepje onder leiding van Kenis in december 1814 in de geboortestreek. Wilhelms moeder was intussen overleden.

Wilhelms Kenis werd schoolmeester in Wuustwezel e, hij was zeer geliefd. Hij hield het gemeente archief bij en bracht het tot schepen van het dorp. Hij trouwde met de dochter van de brouwer en kreeg vijf kinderen.

Dank zij zijn soldatenmemoires, Korte Uyllegingevan eene Reyse gedaen doorGuilhelms Kenis, conscript van het jaar 14, 1806 becomen hebbende in de loting nummer 29', heeft deze aangrijpende geschiedenis kunnen overleven.

Wilhelms overleed 13 juni 1868 op 83 jarige leeftijd in Wuustwezel.

Literatuur:

- ✚ David Chandler, The Napoleonic Wars, uitgeverij Wordsworth, 1993.
- ✚ Joost Welten, Jan Zuïdmeer, Soldaat van Napoleon, Historisch Nieuwsblad, oktober 2008.
- ✚ K.C.Peeters, Soldaten van Napoleon, uitgeverij De Vlijt, Antwerpen, 1977.

Namens het bestuur van het
Boudewijn Büch Gezelschap Büchmania,

Karin Pitters